

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดเรื่องเจตจำนงดีของค่านท์กับแนวคิดในพุทธปรัชญา
ชื่อผู้เขียน	นางสาวสิริวรรณ ตั้งจิตตาภรณ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาปรัชญา
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร.พิสิฏฐ์ โคตรสุโพธิ์ ประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์น้อย พงษ์สนิท กรรมการ อาจารย์ ดร.ประมวล เพ็งจันทร์ กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดเรื่อง เจตจำนงดีของค่านท์กับแนวคิดในพุทธปรัชญา มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงแนวคิดเรื่องเจตจำนงดีในฐานะที่เป็นเกณฑ์ตัดสินการกระทำของค่านท์ และเพื่อเปรียบเทียบให้เห็นถึงความคล้ายคลึงและความแตกต่างกับแนวคิดในพุทธปรัชญา ซึ่งใช้วิธีการศึกษาแบบการวิจัยเชิงเอกสาร โดยทำการค้นคว้า รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และเปรียบเทียบ เพื่อสรุปความให้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ผลจากการศึกษา ทำให้พบว่าความคิดที่สำคัญในจริยศาสตร์ของค่านท์ คือ ความคิดเรื่องเจตจำนงดี ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญคือ เป็นสิ่งดีโดยปราศจากเงื่อนไข ดีในตนเอง ดีในทุกสถานการณ์ และสภาพแวดล้อม ในทัศนะของค่านท์เกี่ยวกับการกระทำที่ดีต้องเป็นการกระทำที่เกิดจากเจตจำนงดีเท่านั้น และการกระทำที่เกิดจากเจตจำนงดีก็มีความหมายเช่นเดียวกับการกระทำตามหน้าที่ อันเกิดจากสำนึกในหน้าที่อย่างแท้จริง โดยไม่คาดหวังผลตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้น นอกจากนั้น ค่านท์ยังชี้ให้เห็นอีกว่า การกระทำที่ดีอันเกิดจากเจตจำนงดีหรือสำนึกในหน้าที่ก็คือ การกระทำที่เกิดจากเหตุผล ซึ่งค่านท์ถือว่าเหตุผลเป็นพื้นฐานของการทำความดี ส่วนการกระทำที่เกิดจากอารมณ์ความรู้สึก หรือที่

ค่าน์ที่เรียกว่าแรงขับนั้น ไม่ว่าจะเป็นการกระทำที่เกิดจากอารมณ์ด้านบวกหรือด้านลบก็ตาม ในทัศนะของค่าน์ก็ไม่ถือว่าเป็นการกระทำที่ดี เพราะเป็นการกระทำที่เป็นไปตามเงื่อนไขเท่านั้น

ผลจากการศึกษาพบว่า จริยศาสตร์ของค่าน์ที่มีความคล้ายคลึงกับพุทธปรัชญาอยู่ 4 ประเด็น คือ ความเป็นสัมบูรณ์นิยม เกณฑ์ในการตัดสินการกระทำ ทัศนะในเรื่องหน้าที่ และบทบาทของเหตุผลอันเกี่ยวกับจริยธรรม กล่าวคือ ในประเด็นเรื่องความเป็นสัมบูรณ์นิยม ค่าน์และพุทธปรัชญา มีความคล้ายคลึงกันในเรื่องที่ว่า มีเกณฑ์สำหรับตัดสินการกระทำที่แน่นอนตายตัว ในประเด็นเรื่องเกณฑ์ในการตัดสินการกระทำ ค่าน์และพุทธปรัชญา มีความคล้ายคลึงกันตรงที่ เกณฑ์ตัดสินนั้นเน้นที่สาเหตุในการกระทำ ซึ่งสาเหตุในการกระทำดีของค่าน์ก็คือ เจตจำนงดี ส่วนพุทธปรัชญา การกระทำทางกาย วาจา ใจขึ้นอยู่กับเจตนาที่เป็นตัวผลักดันอยู่เบื้องหลัง ถ้าเจตนาเป็นกุศล การกระทำนั้นก็ถือได้ว่าเป็นการกระทำที่ดี ในประเด็นเรื่องหน้าที่ ค่าน์และพุทธปรัชญา มีความคล้ายคลึงกันในเรื่องที่การกระทำตามหน้าที่จะต้องเกิดจากสำนึกในหน้าที่อย่างแท้จริง โดยไม่ได้หวังสิ่งตอบแทนหรือผลประโยชน์ใด ๆ ซึ่งค่าน์ถือว่าการกระทำตามหน้าที่นี้เป็นการกระทำที่ดี สำหรับพุทธปรัชญา มุ่งเน้นให้กระทำหน้าที่โดยไม่ต้องมีเงื่อนไข หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ กระทำโดยไม่ต้องยึดมั่นถือมั่นนั่นเอง และประเด็นสุดท้ายเรื่องบทบาทของเหตุผลอันเกี่ยวกับจริยธรรม ค่าน์และพุทธปรัชญา มีความคล้ายคลึงกันคือ การกระทำดีต้องเป็นการกระทำที่เกิดจากเหตุผล เพราะทั้งสองต่างมีความเห็นว่าเหตุผลเป็นพื้นฐานสำหรับการกระทำที่ดี

ส่วนประเด็นที่แตกต่างกันอย่างชัดเจนระหว่างค่าน์กับพุทธปรัชญา คือ ในการทำความดี ค่าน์ไม่ให้ความสำคัญกับอารมณ์ความรู้สึกใด ๆ ทั้งอารมณ์ด้านบวกและด้านลบ แต่พุทธปรัชญา ให้ค่าแก่การกระทำที่เกิดจากอารมณ์ด้านบวก เช่น ความเมตตา นอกจากนี้ ค่าน์ยังถือว่าการกระทำที่ดีจะต้องมีการฝึกันระหว่างเหตุผลกับอารมณ์ความรู้สึก แต่พุทธปรัชญา มีทัศนะว่าการกระทำที่ดีเกิดจากอารมณ์ความรู้สึกด้านบวก หรือเกิดจากปัญญาเพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่งก็ได้

กล่าวโดยสรุป จากการศึกษาเปรียบเทียบทำให้ทราบว่า แม้จะมีบริบทแวดล้อมที่แตกต่างกัน ค่าน์และพุทธปรัชญา ซึ่งเป็นตัวแทนของฝ่ายตะวันตกและฝ่ายตะวันออกตามลำดับก็มีแนวคิดที่คล้ายคลึงกันได้ นอกจากนี้ ค่าน์เป็นนักปรัชญาชาวตะวันตกที่มีชื่อเสียงและมีความสามารถในทางปรัชญาเป็นอย่างมาก ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่าเราน่าจะมีการศึกษาเปรียบเทียบความคิดทางปรัชญาสาขาอื่น อาทิ อภิปรัชญา ญาณวิทยาของค่าน์กับพุทธปรัชญา เพื่อนำความรู้ที่ได้มาใช้ประโยชน์ในวงวิชาการปรัชญาสืบต่อไป

Thesis Title	A Comparative Study on the Concept of Good Will in Kant's Moral Philosophy and Buddhist Philosophy	
Author	Miss Siriwan Tangjittapom	
M.A.	Philosophy	
Examining Committee	Lecturer Dr. Phisit Kotsupho	Chairman
	Assistant Prof. Noi Pongsanit	Member
	Lecturer Dr. Pramuan Peangchan	Member

Abstract

The objectives of the comparative study of the concept of Good Will in Kant's Moral Philosophy and Buddhist Philosophy are to realize and understand the concept of the good will in Kant's Moral Philosophy and to find out similarities and differences between them.

It was found that the basic idea in Kant's Moral Philosophy is the concept of "Good Will". The only thing that is good without qualification is the good will. That is to say, the good will alone is good in all circumstances and in that sense is an absolute or unconditioned good. We may also describe it as the only thing that is good in itself. And the goodness of the good will is not derived from the goodness of the results which it produces. For Kant, the good will does not aim at producing results.

In addition, Kant holds that the good will is manifested in acting for the sake of duty. A human action is morally good, not because it is done from immediate inclinations or sensual pleasures but because it is done from the sake of duty. For Kant, the good will is

the cause of good actions and it is the supreme principle of moral judgement. He holds that such principle is certainty. Hence we may call him "Absolutism".

From the comparative study, it was found that the most of views in Kant's Moral Philosophy are similar to the Buddhist Philosophy. Both Kant and Buddhist Philosophy are Absolutism because they hold that there is a certainty principle for judging human actions. Both Kant and Buddhist Philosophy put emphasis on the cause of action. Kant has the good will and the bad will. In Buddhist Philosophy, the wholesome roots or Kusala – mula : generosity or Alobha, non – hatred or Adosa and wisdom or Amoha are the causes of meritorious actions or right conducts. On the contrary, the unwholesome roots or Akusala – mula : greed or Lobha, hatred or Dosa and delusion or Moha are the causes of demeritorious actions or wrong conducts. In addition, Kant and Buddhist Philosophy's ideas on duty are similar that they both hold that the good actions are done from the sake of duty.

The difference of both views is the concept of the feelings. Kant believes that the feelings or inclinations are not the cause of good actions. In the other words, both the positive feelings and the negative feelings are the cause of bad actions. On the contrary, Buddhist Philosophy holds that the positive feelings such as loving – kindness, friendliness are the cause of good actions.

Summarizing, we can state that the most of views in Kant's Moral Philosophy are similar to Buddhist Philosophy but not all.